

PESTPROTOCOL

Inhoudsopgave:	blz.
A. Inleiding.	3
B. Pesten: een omschrijving.	4
C. Preventie – voorkomen.	5
• School- en pleinafspraken. • Klassenafspraken. • Methode sociaal emotionele ontwikkeling. • Instrumenten.	
D. Curatief – genezen.	8
• Signaleren • Vijfsporenaanpak	
E. Aanwezige materialen / literatuur op school.	12

A. Inleiding.

We streven als school naar een klimaat waar kinderen zich veilig en geborgen voelen. Vanuit deze veilige schoolomgeving kan het kind zich ontwikkelen. Wij werken aan een schoolklimaat waarin kinderen zich gezien voelen door de leerkracht en klasgenoten, vertrouwen hebben in elkaar en in zichzelf. Kinderen worden uitgenodigd om te praten, worden aangesproken op hun gedrag; kortom een veilige haven. Wij accepteren het daarom niet dat er kinderen op onze school gepest worden.

Wij streven ernaar dat iedere groep ook echt een groep is. Wij geven samenwerken een belangrijke plaats binnen onze school.

Pesten komt helaas op iedere school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. We doen er daarom allereerst alles aan om pesten te voorkomen. Belangrijke instrumenten hierbij zijn schoolregels, klassenregels, de methode 'Kinderen en hun Sociale Talenten', waar de lessen, waarbij allerlei sociale aspecten in de groep aan de orde komen, essentieel zijn. Kinderen krijgen daarbij inzicht in het ontstaan en voorkomen van pestgedrag, het omgaan met ruzies en het oplossen van conflicten.

Het rolmodel van de leerkracht (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies worden opgelost door met elkaar in gesprek te gaan.

In onze visie geven we aan dat:

'Wij hebben expliciet aandacht voor de sociale competenties van onze leerlingen'.

"Op een positieve manier leren omgaan met elkaar is een belangrijk speerpunt van onze school. Dit bereiken we door de kinderen aan te spreken op hun competenties en welbevinden. Op de Lorentzschool leren we samen leren in een veilige leef-, leer-en werkklimaat. Wij omarmen diversiteit en eigenheid".

"Ontplooiing betekent dat kinderen hun eigen keuzes durven en kunnen maken en daar trots op zijn'.

"We hebben een stevige leerlijn voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen

B. Pesten: een omschrijving

Pesten is een systematische, psychologische, fysieke of seksuele handeling van geweld door een of meerdere leerlingen ten opzichte van één of meer medeleerlingen, die niet (langer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen. (Bob van der Meer, Vijfsporen aanpak) Pesten is dus een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend, intimiderend, zeer bedreigend en dus onacceptabel.

Het pestprotocol vormt de verklaring van de school en de ouders, waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaat aanpakken. Wij willen voor alle kinderen op school een veilige school zijn. Dit betekent, dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de jongeren gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de een, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

Voorbeelden van pesten:

Verbaal: vernederen, belachelijk maken, schelden bedreigen met bijnamen, gemene briefjes, mailtjes, sms'jes opstellen.

Fysiek: trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben, aan haren trekken intimideren, opjagen en achternalopen, in de val laten lopen, klem zetten

Isoleren: doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten gedogen, stelen of vernielen, afpakken van kledingstukken, schooltas en schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen

Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven, afdwingen om iets voor de pester te doen.

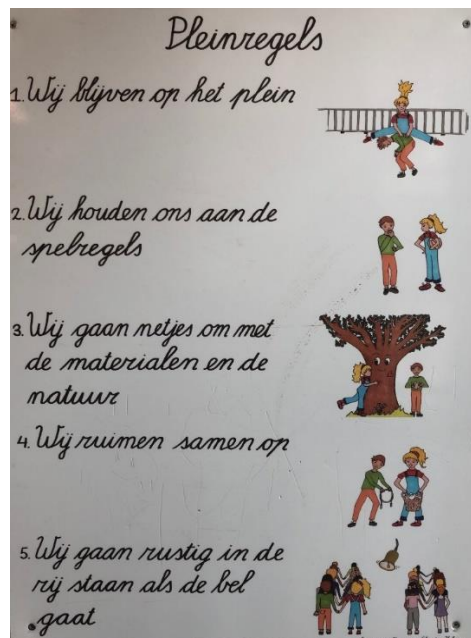
Digitaal pesten: anonieme berichten versturen via sociale media, roddelen, foto's op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen.

C. Preventief – voorkomen.

Voorkomen is beter dan genezen. Onze voorkeur gaat dan ook uit naar voorkomen. In dat kader helpen o.a. duidelijke, positief geformuleerde omgangsafspraken: school-, klassen-, en pleinafspraken. Duidelijk, positief geformuleerde afspraken dragen bij om te komen tot een veilige omgeving, tot een gunstig schoolklimaat. Een veilige omgeving is een basisvoorwaarde om je te ontwikkelen.

1. School- en pleinafspraken.

Op onze school zijn duidelijke school- en pleinafspraken. Deze zijn zichtbaar in het gebouw en in de klassen opgehangen.

2. Klassenafspraken.

In de eerste week van elk schooljaar worden de afspraken binnen de groepen met de kinderen besproken. Deze afspraken worden door de kinderen ondertekend en duidelijk zichtbaar in het lokaal opgehangen. Kinderen en teamleden spreken daarbij af dat iedereen medeverantwoordelijk is voor de goede sfeer in de groep en op school. In sommige gevallen wordt er door de kinderen een groepsmissie afgesproken.

3. Methode sociaal-emotionele ontwikkeling.

We gebruiken op school een methodische aanpak van sociaal emotionele ontwikkeling. Deze methode heet 'Kinderen en hun sociale talenten'. Er zijn o.a. lessen over 'omgaan met ruzies' en 'oplossen van conflicten'. We gebruiken naast deze methode voor sociaal emotionele ontwikkeling de methodiek 'Stop-Loop-Praat'. Deze methodiek komt uit de pestpreventie 'Positive Behavior Support'. We gebruiken klassenactiviteiten om te komen tot een gunstig klassenklimaat en pesten tegen te gaan. Deze activiteiten komen uit RESPECT-aanpak van 'Klasse(n)Kracht'.

4. Instrumenten:

We gebruiken op school een volgsysteem om de sociaal emotionele ontwikkeling, het welbevinden en het veiligheidsbeleving van de kinderen te volgen. Dit volgsysteem bestaat uit verschillende instrumenten.

- SCOL voor leerkrachten

We brengen de sociale competenties van de kinderen in kaart aan de hand van vragen over het gedrag van de kinderen. We gebruiken daarvoor SCOL. SCOL staat voor Sociale Competentie Observatie Lijst. De leerkracht vult minimaal één keer per schooljaar, tussen de herfstvakantie en kerstvakantie SCOL in.

- SCOL voor leerlingen

Er is voor de kinderen van de groepen 6 t/m 8 ook een LeerlingSCOL. De kinderen vullen deze vragenlijst minimaal één keer per jaar tussen de herfstvakantie en kerstvakantie, in. De LeerlingSCOL is alleen bedoeld voor bovenbouwleerlingen. Om een zelfbeoordelingslijst over je eigen gedrag in te vullen, moet je de vragen lezen en begrijpen, nadenken over je eigen handelen en er een oordeel over geven. Dat kunnen kinderen steeds beter naarmate ze ouder worden, maar pas in de bovenbouw zijn ze daartoe echt in staat. Daarom kan de LeerlingSCOL alleen worden ingevuld door leerlingen uit groep 6 t/m 8. De LeerlingSCOL meet het oordeel van leerlingen over hun eigen sociale competentie aan de hand van vragen over hun gedrag. De vragen gaan over concreet gedrag in sociale situaties op school.

- Monitoring Sociale Veiligheid (MSV)

De MSV meet de sociale veiligheid van leerlingen aan de hand van vragen over hun gedrag, het welbevinden, de veiligheidsbeleving en de aantasting van hun sociale en fysieke veiligheid. De MSV is net als de LeerlingSCOL bedoeld voor leerlingen van groep 6 tot en met groep 8 van het basisonderwijs.

- Sociogram.

We hanteren het sociogram om sociale verbindingen en relaties in de groep zichtbaar te maken. Het inzetten van een sociogram doe je om een positieve, samenwerkende klas te bevorderen. Door het inzetten van een sociogram krijg je inzicht in de relaties in de klas. Op basis hiervan kun je gedrag tussen kinderen bevorderen of juist sturen. Door de uitslag van een sociogram zie je welke leerlingen populair zijn maar ook welke leerlingen buitengesloten of genegeerd worden.

D. Curatief – genezen.

Signaleren

Uit ervaring en uit de literatuur blijkt dat een kind dat gepest wordt dit niet snel aan ouders of aan de leerkracht zal vertellen. Het voelt zich beschaamd. Een kind dat gepest wordt, is niet populair en het kind voelt dat als een tekortkoming naar de ouders toe. Soms kan het ook zo zijn dat een kind niets zegt, omdat het denkt dat het probleem dan alleen maar groter wordt. Ouders die naar school gaan bijvoorbeeld. Pesten gebeurt meestal niet in het zicht van volwassenen. Het signaleren van pest gedrag kan in sommige gevallen moeilijk zijn.

Het is belangrijk dat pesten en pestgedrag snel wordt gesignaleerd. We nemen de aanwijzingen van ouders serieus.

De grootste kans dat pestgedrag gesignaleerd wordt, is wanneer kinderen het zelf, of onderling, durven te signaleren. Een belangrijke stelregel daarbij is dat kinderen weten dat het inschakelen van een ouder of een leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen bij dat je niet mag klikken, maar dat je natuurlijk altijd hulp mag vragen als je wordt gepest, wanneer iemand anders wordt gepest, of als je ruzie met een ander hebt en je er zelf niet uitkomt

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Iemand bij een bijnaam noemen i.p.v. de eigen naam
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot of diens kleding
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven
- Fluisteren met elkaar
- Isoleren
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Bezittingen afpakken
- Schelden of schreeuwen tegen een ander kind
- Digitaal pesten
- Slechtere resultaten halen op school dan vroeger
- Geen zin om naar school te gaan
- Klachten zoals buikpijn, slecht slapen
- Niet meer bij bepaalde vriendjes willen spelen
- Met kapotte spullen thuiskomen of vaak dingen kwijt zijn
- Verjaardag niet wil vieren
- Bepaalde kleren absoluut niet meer aan wil
- Prikkelbaar, boos of verdrietig zijn

Vijfsporen aanpak

Zodra we signaleren dat kinderen worden gepest hanteren we een duidelijke aanpak. Deze aanpak is gebaseerd op de vijfsporenaanpak van Bob van der Meer. De vijfsporenaanpak is een benadering van pesten, gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn.

De vijfsporen aanpak bestaat uit:

1. Hulp aan het gepeste kind.
2. Hulp aan de pester.
3. Hulp aan de zwijgende groep.
4. Hulp aan de leerkrachten.
5. Hulp aan de ouders.

1. Hulp aan het gepeste kind:

- Medeleven tonen, luisteren en vragen
- Zoeken en oefenen van een andere reactie
- Het kind dat gepest wordt in laten zien waarom een ander kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van het kind benadrukken
- Nagaan hoe het kind zelf reageert (voor, tijdens en na het pesten)
- Het kind in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren
- Belonen als het kind zich anders/beter opstelt
- Indien nodig ervoor zorgen dat een kind deskundige hulp krijgt.
- Praten met de ouders van het kind dat gepest wordt. De gesprekken zijn oplossingsgericht.
- Het kind dat gepest wordt niet over beschermen, maar wel steunen in het aankaarten van het probleem bij de leerkracht.
- Zorgen voor vervolgesprekken

2. Hulp aan de pester:

- Praten en zoeken naar de reden van het pesten
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de ander
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten het kind dat gepest wordt, heeft
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Pesten is verboden: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (complimentje/schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-denk-doe houding'
- Zorgen voor vervolgesprekken

3. Hulp aan de zwijgende groep:

- De kinderen middels gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag
- De kinderen stimuleren voor zichzelf op te komen
- De kinderen stimuleren voor anderen op te komen
- De sterke kanten van de pester en gepeste kind benadrukken
- Kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep
- Benadrukken dat kinderen/mensen verschillend mogen zijn

4. Hulp aan de leerkrachten/team:

Bij een ruzie zal de leerkracht stimuleren dat de kinderen er eerst samen uit komen. Lukt dit niet, dan is de leerkracht aan zet. De leerkracht probeert met beide kinderen via een gesprek en nieuwe afspraken herhaling te voorkomen. Bij schoppen en slaan volgt er direct een straf. De school is geen voorstander van klassikale straffen.

Hieronder worden een aantal maatregelen benoemd:

- Tijdens het buitenspel niet meer spelen en op de bank laten nadenken over eigen gedrag en laten kijken hoe het anders kan.
- Binnenblijven in één of meer pauzes.
- Nablijven, tot uiterlijk een kwartier na schooltijd.
- Beschrijven wat de rol was in het conflict en hoe het anders kan.
- Concrete afspraken met het kind maken over de gedragsverandering en deze iedere dag/week evalueren. Eventueel gebruik maken van een pestcontract
- Stelling nemen
- Op het moment dat pestgedrag wordt gesignaleerd neemt de leerkracht duidelijk stelling: pesten wordt niet geaccepteerd! Vervolgens probeert hij zicht te krijgen op het pestgedrag. In welke mate komt het voor? Wat was de oorzaak? Wie zijn erbij betrokken? En bovenal hoe gaan we hier oplossingsgericht mee aan de slag.
- Een stap te ver gaan of te weinig rekening houden met een ander, is iets dat bij het opgroeien hoort. Kinderen experimenteren nu eenmaal met hun relaties en zijn op zoek naar grenzen. Soms gaan zij dan (onbewust) wel eens te ver. Kinderen moeten ook de kans krijgen hun fout te herstellen en het goed te maken. In een gesprek kan excuus worden aangeboden en het conflict worden uitgesproken. Het uitgangspunt in deze fase is: de leerkracht biedt altijd hulp aan het kind dat gepest wordt en begeleidt het kind dat pest naar positief gedrag.
- Het moment en de manier van informeren van ouders, hangt af van de ernst van de zaak. In principe worden ouders al vrij snel in het traject geïnformeerd. Ouders worden mondeling bijgepraat of geïnformeerd over afspraken die op school met een kind of groep kinderen gemaakt zijn. Dit gebeurt zowel met de ouders van het kind dat gepest wordt, als met het kind dat pest. Pesten kan doorgaans alleen effectief worden aangepakt als er door alle betrokkenen medewerking wordt verleend.
- Indien het ongewenste gedrag blijft bestaan, maakt de leerkracht onder het kopje incident melding in het leerling dossier van Esis. Bij deze melding in het dossier noteert de leerkracht datum en kort de toedracht. Bij de derde melding in het dossier worden de ouders in ieder geval op de hoogte gebracht. Ook wordt nu de

intern begeleider, directie/ antipestcoördinator op de hoogte gesteld. Een gesprek met de ouders wordt vermeld in het dossier. Door het consequent bijhouden op papier van het gedrag van een kind wordt – door de jaren heen – in kaart gebracht waar een bepaald kind mee worstelt. Dit kan van belang zijn voor verdere gesprekken met externe deskundigen.

- In ernstige gevallen is het nodig om de hulp van de betrokken ouders in te schakelen om het pestgedrag te stoppen. In dit geval worden de ouders van het kind dat gepest wordt en van het kind dat pest, voor een gesprek op school uitgenodigd. Het gesprek (of gesprekken) is gericht op samenwerking en communicatie. Alle betrokkenen hebben een eigen rol en verantwoordelijkheid. De inbreng van de ouders bestaat uit het aanreiken van informatie, het geven van suggesties tot ondersteuning van hun kind. Het is niet gewenst wanneer ouders naar school komen om eigenhandig het probleem voor hun kind op te lossen. Ook de intern begeleider wordt ingeschakeld.
- Als het pestgedrag blijft voortduren, wordt hulp van buitenaf geadviseerd aan ouders of wordt externe hulp door school ingezet.
- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een kind een time-out te geven. Blijft de leerling die pest volharden in zijn gedrag, dan kan worden overgegaan tot plaatsing in een andere groep, schorsing, eventueel gevolgd door verwijdering van school (zie hiervoor de regeling schorsing en verwijdering in de schoolgids)

5. Hulp aan de ouders:

Adviezen aan ouders van kinderen die pesten

- Neem het probleem serieus. Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans te gaan pesten.
- Praat met uw kind om achter de mogelijke oorzaken te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed aandacht aan uw kind
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat
- Schakel eventueel deskundige hulp in
- Laat uw kind indien wenselijk deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining.
- Lees boeken en bekijk samen met uw kind videobanden over pesten, zoek informatie op sites

Adviezen aan ouders van kinderen die gepest worden

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Blijf in gesprek met uw kind
- Beloon uw kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Als uw kind al wordt gepest, vraagt dat om een aanpak. Neem contact op met de leerkracht.
- Lees boeken en bekijk samen met uw kind videobanden over pesten, zoek informatie op sites.
- Schakel eventueel deskundige hulp in
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, kunt u de ouders van de pester bellen en voorzichtig vragen er met hun kind over te praten. Gebruik

daarbij als argument dat elk kind op straat veilig moet kunnen zijn. Niemand zal dat ontkennen.

- Laat uw kind indien wenselijk deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining.

Adviezen aan alle ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind en de pester serieus
- Stimuleer uw kind op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag
- Geef als ouder het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Los het conflict samen met de school

E. Aanwezige materialen / literatuur op school:

- Kinderkwaliteitspel
- Kinderen en hun sociale talenten
- Buitenspeelkaarten
- Taakspel voor basisonderwijs van CED/PI Rotterdam
- Stop-denk-doe spel
- Serie in de klas: pesten van Samson
- De preventie-pyramide van J. Deklerck
- Kids Skills van B.Furman
- Kikker be cool van A.Kooijman
- PBS (Positive Behavior Support) in de klas van R.Horner, S. Ross en B. Stiller
- Zo gaan Sarah en Tom met elkaar om van N. van Kordelaar
- Wij zijn een groep, N. van Kordelaar en M. Zwaan
- Grip op de groep van R. van Engelen
- Bouwen aan je groep van R. van Engelen
- Aan de slag met groepsvorming; 108 werkvormen
- Gedragsoplossingen voor moeilijke groepen
- Vijfsporen aanpak van B.v.d.Meer